

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

પંજાબ રાજ્ય અને અન્ય

વિરુદ્ધ

મેસર્સ છાબરા રાઈસ મિલ્સ અને અન્ય.

નવેમ્બર ૧૭, ૨૦૦૫

[અરિજીત પાસાયત અને તરૂન ચેટરજી, ન્યાયાધીશ ]

પંજાબ સામાન્ય વેચાણ વેરો કાયદો, ૧૯૪૮:

કલમ ૨ (૧)–ખરીદી વેરો–જો બજાર ફી પર વસૂલ કરી શકાય તો–બજાર બજાર સમિતિને ચૂકવવામાં આવેલી ફીને વેચાણના ભાગ તરીકે ગણી શકાય નહીં વિચારણા–તત્વ પર ખરીદી કર ચૂકવવાની કોઈ જવાબદારી નહોતી પંજાબ ફ્રિ

પેદાશ હેઠળ બજાર ફી-માર્કેટિંગ નિયમો ઘડવામાં આવ્યા બજાર અધિનિયમ,  
૧૯૬૧-કૃષિ પેદાશ બજારો.

આનંદ સ્વરૂપ મહેશ કુમાર વિરુદ્ધ સીએસટી, (૧૯૮૦) ૪  
એસસીસી ૪૫૧ અને સ્ટેટ ઓફ પંજાબ અને અન્યો વિરુદ્ધ ગુરનડિહા મલ શૌતી  
પ્રકાશ અને અન્યો [૨૦૦૪] ૫ એસ સી સી ૭૯૧, પર આધાર રાખે છે.

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડિક્શન:સિવિલ અપીલ નંબર  
૧૪૮૧૭/૧૯૯૬.

સી. ડબલ્યુ. પી. નંબર ૮૮૦૬/૧૯૯૩ માં પંજાબ અને હરિયાણા  
હાઈકોર્ટના ૮/૯/૧૯૯૪ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તાઓ તરફથી અરુણ કે સિન્હા, રાકેશ સિંહ અને મુકેશ કે  
સિન્હા.

પ્રતિવાદીઓ માટે કે. કે. ગુપ્તા (એન. પી.) અને સુશ્રી જસપ્રિત  
ગોગિયા (એન. પી.).

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયાધીશ અરિજીત પાસાયત દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો.

વિચારણા માટે ઉઠાવવામાં આવેલો એકમાત્ર પ્રશ્ન આ અપીલ એ છે કે શું બજારના ઘટક પર ખરીદી કર વસૂલ કરી શકાય છે તે જ ટર્નઓવરનો ભાગ નથી તેના આધારે ફી.લખો. પ્રતિવાદી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીને હાઈકોર્ટ દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવી હતી અને આ વિશેષ રજા દ્વારા અપીલ દાખલ કરવામાં આવી છે.

પંજાબ જનરલ સેલ્સ ટેક્સ એક્ટ, ૧૯૪૮ હેઠળ (ટૂંકમાં "એક્ટ") "ટર્નઓવર" ને કલમ ૨ (૧) માં વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવ્યું છે જેમાં નીચેનાનો સમાવેશ થાય છે:

"વેચાણ અને ખરીદીની રકમ અને વેચાણના ભાગોનો સરવાળો અને આપેલ સમયગાળા દરમિયાન કોઈ પણ વેપારી દ્વારા ખરેખર કરવામાં આવેલી ખરીદીઓ, સામાન્ય વેપાર અનુસાર રોકડ ડિસ્કાઉન્ટ અને વેપાર ડિસ્કાઉન્ટ તરીકે માન્ય રકમ વ્યવહાર કરો, પરંતુ તેમાં વેપારી દ્વારા દાન કરવામાં આવેલી કોઈપણ વસ્તુ માટે વસૂલવામાં આવેલી કોઈપણ રકમનો સમાવેશ થાય છે. માલની ડિલિવરીના સમયે અથવા તે પહેલાં માલનો આદર.

માર્કેટિંગ નિયમોના સંદર્ભમાં આ જોગવાઈનું અર્થઘટન કરવું; પંજાબ કૃષિ પેદાશ બજાર અધિનિયમ, ૧૯૬૧ હેઠળ (ટૂંકમાં "બજારો અધિનિયમ ") ઉચ્ચ અદાલતે નોંધ્યું કે વર્તમાન કેસોમાં કરવેરાની ઘટનાઓ છે જ્યારે ટર્નઓવર કરપાત્ર રકમ કરતાં વધી જાય છે, ત્યારે ખરીદનારે બજાર ચૂકવવા પડે છે રિટ અરજદાર બજાર વિસ્તારની અંદર લાઈસન્સધારક હોવાથી ફી; કે તેમના દ્વારા વેચાણકર્તાઓને બજાર ફી ચૂકવવામાં આવતી નથી; એટલે કે, બજાર ફી વેચાણની વિચારણાનો ભાગ ન હોઈ શકે; કે રિટ અરજદારો તેમના ટર્નઓવરમાં બજાર ફીની રકમ બતાવવાની જરૂર નહોતી સ્થાનિક રીતે ખરીદેલા કૃષિ ઉત્પાદનની ખરીદી કિંમતનો ભાગ દર્શાવવાની જરૂર નહોતી; કે આવી બજાર ફી ખરીદી કરના મૂલ્યાંકન અથવા ચુકવણી માટેના ટર્નઓવરનો ભાગ નથી.

આનંદ સ્વરૂપ મહેશ કુમાર વિરુદ્ધ સીએસટી [૧૯૮૦] ૪ એસસીસી ૪૫૧ માં આ અદાલત, અમુક ડીલરો પર વધારાનો કર લાદવામાં આવે છે કે કેમ તે ધ્યાનમાં લેવાનો પ્રસંગ હતો યુ. પી. કૃષિ ઉત્પાદનની કલમ ૩-ડી (એલ) માં ઉલ્લેખિત ખરીદીઓનું ટર્નઓવર મંડી અધિનિયમ, ૧૯૬૪ (ટૂંકમાં "યુ. પી. એક્ટ") દ્વારા ખરીદીમાંથી એકત્ર કરાયેલ, ખરીદીના ટર્નઓવરમાં કમિશન એજન્ટનો સમાવેશ થઈ શકે છે.આ કોર્ટ સમજાવ્યું કે એવા

ચાર સંજોગો છે જેમાં ટર્નઓવરનો સમાવેશ થઈ શકે છે અને તેઓ છે:(૧) જો ઉત્પાદન કમિશન એજન્ટ દ્વારા વેચવામાં આવે, તો કમિશન એજન્ટ ખરીદદાર પાસેથી બજાર ફીની વસૂલાત કરી શકે છે અને સમિતિને તે ચૂકવવા માટે જવાબદાર રહેશે; (૨) જો ઉત્પાદન કોઈ વેપારી દ્વારા સીધા ઉત્પાદક પાસેથી ખરીદવામાં આવે તો વેપારી સમિતિને બજાર ફી ચૂકવવા માટે જવાબદાર રહેશે; (૩) જો ઉત્પાદન કોઈ વેપારી દ્વારા અન્ય વેપારી પાસેથી ખરીદવામાં આવે તો , પેદાશ વેચતા વેપારીને તેની જાણ થઈ શકે છે ખરીદનાર અને સમિતિને બજાર ફી ચૂકવવા માટે જવાબદાર રહેશે, અને (૪) આવી પેદાશોના વેચાણના અન્ય કોઈ પણ કિસ્સામાં, ખરીદદાર સમિતિને બજાર ફી ચૂકવણી કરવા માટે જવાબદાર રહેશે.

કયા સંજોગોમાં બજાર ફી ચૂકવવાની જરૂર ગણવામાં આવે છે અને એકવાર એવું માનવામાં આવે છે કે ખરીદનારની બજાર ફી ચૂકવણી કરવાની જવાબદારી છે અને તે વિકેતાની ફરજ છે કે તે ખરીદનાર વતી બજાર ફી જમા કરે અને તેથી, ખરીદનાર પાસેથી તે વસૂલવાની વિકેતાની ફરજ છે, તો આવા વ્યવહાર પર બજાર ફી ચૂકવવાની વિકેતાની કાનૂની જવાબદારી નથી અને આમ બજાર ફીની રકમને વેચાણની વિચારણા તરીકે ગણી શકાય નહીં. પ્રવર્તમાન કાયદા અનુસાર વર્તમાન કેસમાં પણ આવી જ સ્થિતિ છે.

ઉપરોક્ત સ્થિતિની તપાસ પંજાબ રાજ્ય અને અન્યો વિરુદ્ધ ગુરનડિકા મલ શૌતી પ્રકાશ અને અન્યો, [૨૦૦૪] ૫ એસસીસી ૭૯૧ માં આ અદાલત દ્વારા કરવામાં આવી હતી અને આનંદ સ્વરૂપના કેસમાં (સુપ્રા ) નિર્ણય પર આધાર રાખીને એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે ત્યાં બજાર ફી ચૂકવવાની વિકેતા તરફથી કોઈ જવાબદારી નહોતી કારણ કે તે છે ખરીદનારની તે જ ચૂકવણી કરવાની ફરજ છે અને વેચનાર તેને ખરીદનાર પાસેથી મેળવી શકે છે. તેથી અનિવાર્ય નિષ્કર્ષ એ છે કે બજાર ફીના ઘટક પર વેચાણ કર ચૂકવણી કરવાની કોઈ જવાબદારી નહોતી. .

સ્થિતિ હોવા ઉપર, અપીલ નિષ્ફળ જાય છે અને બરતરફ કરવામાં આવે છે પરંતુ ખર્ચ અંગેના કોઈપણ આદેશ વિના.

આર. પી.

અપીલ ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

*This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.*

=====

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** *The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.*